

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Radnai Miklós ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Bíróságnál 6.P.22.610/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.087/2008/6. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 58. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2009. évi november hó 25. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét részben hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság 6.P.22.610/2005/49. számú ítéletét a gépkocsi vásárlás költsége tekintetében helybenhagyja.

Az alperest a lejárt költségek összegére a megítélten felül további 1.130.500 (Egymillió-százharmincezer-ötszáz) forint és annak 2005. augusztus 1-jétől járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezi.

Kötelezi továbbá 1.128.534 (Egymillió-százhuszonnyolcezer-ötszázharmincnégy) forint és annak 2004. január 22-től járó késedelmi kamata megfizetésére.

Kötelezi az alperest, hogy térítsen meg az államnak külön felhívásra 273.360 (Kettőszázhetvenháromezer-háromszázhatvan) forint fellebbezési és felülvizsgálati illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes 2002. december 8-án, 21 éves korában gépkocsi utasaként gerincvelő sérüléssel járó súlyos közlekedési balesetet szenvedett, amelynek következtében az alsó testfele megbénult. A munkaképességét teljes egészében elveszítette, mások gondozására szorul.

A bíróság a 2006. november 16-án jogerőre emelkedett közbenső ítéletével megállapította az alperes kártérítési felelősségét a felperes balesetével kapcsolatos károkért.

A kár összegére folyt eljárásban a felperes a meg nem térült vagyoni és nem vagyoni kárait érvényesítette az alperessel, mint a károkozó gépkocsi felelősségbiztosítójával szemben.

Az elsőfokú bíróság a felperes nem vagyoni kárát 15.000.000 forintban állapította meg és kijavított ítéletével kötelezte az

alperest 5.500.000 forint nem vagyoni kártérítés és késedelmi kamata, valamint az alperes által több részletben már kifizetett 9.500.000 forint késedelmi kamatának a megfizetésére.

Megállapította, hogy a felperes csak kerekesszékkel tud közlekedni, ezért ennek érdekében a lakását át kellett alakítani. Ennek a költsége 666.500 forint volt, amelyből az alperes 466.550 forintot már megtérített, így a bíróság további 199.950 forint megfizetésére kötelezte.

Megállapította a bíróság, hogy a felperes költségpótló és keresetpótló járadékra jogosult. A költségpótló járadékok körében kérhette az élelemfeljavításra, a gondozásra, a háztartási kisegítő többletköltségeire, a gyógyszerköltségekre, a gyógytornász, a kísérő költségeire, a közlekedési többletköltségekre, a fodrász, a pedikűrös költségeire, a mosással-mosószerrel, a többletrezsi költségekkel, a telefon többletköltségével, a művelődési költségekkel, a kerti munkákkal-karbantartási költségekkel, valamint a kutyák ellátásával felmerült költségeire fordított kiadásainak a megtérítését, amelyekre az alperesnek összesen 7.479.770 forintot kellett volna térítenie. Ezzel szemben csak 2.327.500 forintot fizetett 2004. január 1-jétől 2006. október 31-ig. A bíróság által meghozott ideiglenes intézkedés alapján pedig 2007. április 1-jétől 2008. május 31-ig teljesített 2.352.574 forintot, így további 2.799.516 forint és 2005. augusztus 1-jétől járó kamata megfizetésére kötelezte. Járadékként pedig 2008. június 1-jétől havi 151.000 forintot ítélte meg.

Megállapította a bíróság, hogy a felperes vendéglátóipari szakképesítéssel rendelkezett, és felszolgálóként dolgozott a baleset idején. A baleset utáni jövedelme nem érte el a baleset előtti jövedelmét, ezért a keresetvesztésének megtérítésére jogosult. Ezen a címen az alperesnek 4.196.797 forintot kellett volna fizetnie, de 4.421.903 forintot kifizetett, így a többletet a 2008 júniusától fizetendő havi járadékkal elszámolta, és megállapította, hogy az alperesnek 2008. júniusi és júliusi hónapokra nem kell fizetnie keresetpótló járadékot, augusztusra pedig csak 6.560 forintot, így a havi 77.222 forint keresetpótló járadék-fizetési kötelezettsége 2008. szeptember 1-jétől áll fenn.

Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a felperesnek a kerekesszék, a polc, a ruházat, a gépkocsi, a balesetkor viselt ruhák, a különféle ingóságok, az ágytál, a rádió-hifi, a mosógép, a TV, a videó, a nyomtató, a konyhabútor, a sarokgarnitúra, és a többletruházat beszerzésével, valamint a látogatással felmerült költségekkel 4.763.859 forint kára keletkezett, amelynek megtérítésére kötelezte az alperest.

A megítélten felüli részében elutasította a keresetet, és kötelezte az alperest perköltség, valamint az állam részére kereseti illeték térítésére.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezett, a felperes pedig csatlakozó fellebbezést nyújtott be.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta és a felperes költségekben álló kárait megítélte 4.763.859 forintot 1.413.859 forinttal csökkentette. A felperes szállítására alkalmas Toyota Corolla típusú gépkocsi beszerzésével kapcsolatban kifejtette, hogy a felperes ezidáig gépkocsit nem vásárolt, ebből következően annak a vételára számára vagyonsökkenésként nem jelentkezett. A felperesnek jogosítványa nincs, nem is áll szándékában megszerezni, a szülei gépkocsijába pedig belefér a kerekesszéke. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság által a gépkocsi beszerzési költségeinek fele összegeként megítélte 3.350.000 forintot sem tartotta alaposnak.

A felperes részére elsőfokon megítélte havi 151.000 forint költségpótló járadékot 10.000 forinttal, havi 141.000 forinttal csökkentette. Ennek az volt az indoka, hogy a közlekedési többletköltségek általános kártérítésként megítélte járadék összegét havi 30.000 forintban túlzott mértékűnek ítélte, és azt havi 20.000 forintban állapította meg.

A lejárt költségpótló járadékok körében a másodfokú bíróság számítási hibát észlelt. Megállapította, hogy az alperes 2004. január 1-jétől 2006. október 31-ig terjedő időre havi 66.500 forinttal számolva csak 2.261.000 forintot fizetett ki, szemben az elsőfokú bíróság által megállapított 2.327.500 forinttal. Az ideiglenes intézkedés alapján 2007. április 1-jétől fizetett újból járadékot az alperes havi 168.041 forintban. Ennek alapján a 2007. április 1-jétől 2008. május 31-ig eltelt 14 hónapra 2.352.574 forintot fizetett ki. A felperes részére összesen 7.479.470 forint járadékfizetési kötelezettsége volt, amelyből még nem fizetett ki 2.866.126 forintot. Ekként pontosította az elsőfokú bíróság ítéletének e részét.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és a felperest kötelezte az alperes részére másodfokú részperköltség fizetésére, míg az alperest az államnak a fellebbezési illeték megtérítésére.

Alaptalannak tartotta a másodfokú bíróság a felperesnek a még ki nem fizetett kamatok utáni kamatkövetelését, mert az kamatos kamat lenne, és arra a jogszabály nem ad lehetőséget.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet megváltoztatását és az alperes további 8.976.031 forint megfizetésére való kötelezését kérte úgy, hogy ebből 1.147.497 forint után 2005. augusztus 1-jétől, 6.700.000 forint után 2002. december 8-tól, míg 1.128.534 forint után 2004. január 22-től fizessen késedelmi kamatot.

Tévesnek tartotta a másodfokú bíróságnak azt a ténymegállapítását, hogy az alperes 2004. január 1-jétől folyósított a részére havi 66.500 forint költségpótló járadékot, mert azt csak 2004. április 1-jétől folyósította. Azt pedig a bíróság egyéb tételekre elszámolta, így költségpótló járadékokra elszámolható összeget 2005.

április 1-je előtt az alperes nem folyósított. Költségpótló járadék címén 7.479.770 forintot kellett volna fizetnie, amelyből még 4.013.623 forintot nem teljesített a jogerős ítélettel megállapított 2.866.126 forinttal szemben. A különbözet 1.147.497 forint, amelynek megtérítésére igényt tart.

Sérelmesnek tartotta, hogy a gépkocsi beszerzési költségeire igényelt kárát az elsőfokú bíróság csak a fele részében, a másodfokú bíróság pedig egyáltalán nem tartotta alaposnak. Ezen a címen 6.700.000 forintot követelt.

A késedelmi kamatok elszámolása körében arra hivatkozott, hogy az alperes e címen 1.128.534 forintot elismert, de nem teljesített, így ennek megfizetésével késedelembe esett és az hátralékos tőketartozássá vált, ami után kamatfizetési kötelezettség keletkezett. Ő nem a kamat kamatát kéri, hanem a helyes elszámolás szerint ki nem fizetett tőketartozás kamatát. A másodfokú bíróság nem is indokolta meg, hogy miért mellőzte a Ptk. 293. §-ának alkalmazását.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a költségpótló járadékigény körében a felülvizsgálati kérelmet részben alaposnak tartotta és úgy nyilatkozott, hogy a 2004. január 1-jétől 2005. május 31-ig terjedő időre valóban nem fizetett ki költségpótló járadékra 1.130.500 forintot és ezt az összeget, valamint annak 2005. augusztus 1-jétől a kifizetésig járó késedelmi kamatát elismerte.

A gépkocsi beszerzési költségeire a jogerős ítéletet helytállónak tartotta és előadta, hogy közlekedési többletköltség címén havi 20.000 forint járadékot fizet. Utalt arra, hogy a szülők gépkocsijába belefér a felperes kerekesszéke, a felperesnek jogosítványa nincs, és nem is kívánja megszerezni.

A felperes kamatigénye kapcsán az volt az álláspontja, hogy a késedelmi kamatigénye nem alapos, mert a jogerős ítélet alapján 2009. március 26-án teljesített. A felperes ilyen követelést nem érvényesített és a Ptk. 293. §-a szerinti elszámolással is adós maradt. Kérte az általa elismert összegben felül a jogerős ítélet hatályában való fenntartását.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján csak a felülvizsgálattal támadott részében, és a Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján abban a körben vizsgálta, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

Az alperes kártérítő felelőssége a jogerős közbenső ítélet folytán már nem lehetett vitás. A Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése értelmében ezért köteles megfizetni a felperesnek a (4) bekezdésben meghatározott mértékű kárait.

A felperes költségekben álló kárait - közöttük a Toyota Corolla típusú gépkocsi beszerzési költségeire - az elsőfokú bíróság 4.763.859 forint megfizetésére kötelezte az alperest. A gépkocsival kapcsolatban az volt az álláspontja, hogy a felperes a százszázalékos rokkantsága folytán kerekesszék használatára kényszerül, amely miatt a tömegközlekedésre alkalmatlan állapotban van. A gépkocsi vásárlásával kapcsolatban indokoltan merül fel többletköltsége, de a vételárnak csak a fele részét, vagyis 3.350.000 forintot követelheti. Ennek indoka az, hogy a felperes a szüleivel él együtt, a gépkocsit nem csak az ő szállítására használják, hanem a családtagok is a saját céljaikra. Erre is figyelemmel a teljes költségre nem tarthat igényt. A másodfokú bíróság azonban az így megítélt 3.350.000 forintot is alaptalannak tartotta, döntésével és annak indokaival azonban a Legfelsőbb Bíróság nem ért egyet.

A felperes a baleseti eredetű sérülései miatt 21 éves korában a munkaképességét teljes egészében elveszítette és mozgáskorlátozottsága folytán helyváltoztatásra csak kerekesszékekkel, mások segítségének igénybevételével képes. Helyesen fejtette ki az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy a külvilággal való elkerülhetetlen kapcsolattartása csak olyan formában történhet, ami szükségképpen gépkocsival oldható meg. A kerekesszékhez kötött felperes csak más által vezetett gépjárművel szállítható, amellyel részben olyan programok valósíthatók meg, amelyek a kialakult egészségkárosodás további hátrányos következményeinek az elkerülését segítik, másrészt olyan természetes igények kielégítését teszik lehetővé, amelyek a felperes adott állapota mellett a lehetőségek szerinti tartalmasabb életet biztosítják a számára. Nincs akadálya annak, hogy a felperes helyváltoztatását szolgáló gépkocsi megvásárlásához szükséges költségeket általános kártérítésként [Ptk. 359. § (1) bekezdés] igényelje akkor is, ha a gépkocsi fenntartásával, üzemeltetésével összefüggő rendszeresen felmerülő kiadásokra közlekedési többletköltséggént havi járadékot kap. A közlekedési többletköltség és a gépkocsi vásárlás költsége nem ugyanazt a célt szolgálja. Egyidejűleg, ugyanarra a célra valóban nem ítélt meg két igényt, de a közlekedési többletköltség és a gépkocsi vásárlás költsége külön jelentkező károk elhárítására szolgál.

A mozgáskorlátozottsága folytán helyváltoztatásra képtelen felperes - a teljes kárpótlás elvének szem előtt tartása mellett - nem kötelezhető arra, hogy a gépkocsi beszerzéséhez szükséges költségeket maga előlegezze meg. Téves ezért a másodfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy a felperes még nem vásárolta meg a gépkocsit, így annak a vételára a számára vagyonszökkenésként nem jelentkezett. A felperes kára az a hátrányos következmény, amely elzárja attól, hogy a másokéhoz hasonló, a baleset előtt a számára is nyitva álló életet éljen.

Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte azokat a körülményeket, amelyek a kár összegét meghatározzák, és nem tévedett, amikor a gépkocsi vételárának teljes összege helyett annak a fele részét ítélte meg kártérítésként. Kifejtett indokaival a Legfelsőbb Bíróság teljes mértékben egyetért. Mindezekre tekintettel ebben a részében a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét a gépkocsi vásárlás költségei tekintetében helybenhagyta.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a felperes által a lejárt költségpótló járadékok címén követelt további 1.147.497 forintból 1.130.500 forintot és kamatát elismerte, a felperes pedig ezt elfogadta és a felülvizsgálati kérelmét ezzel módosította. A Legfelsőbb Bíróság erre tekintettel a jogerős ítéletet ebben a részében a Pp. 275. §-ának (4) bekezdésében foglaltak alkalmazásával megváltoztatta és az alperest további 1.130.500 forint és annak 2005. augusztus 1-jétől járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezte.

A késedelmi kamatok elszámolása körében tévedett a másodfokú bíróság, amikor úgy ítélte meg, hogy a felperes a már kifizetett összegek kamatának a kamatát, tehát kamatos kamatot követel.

Az alperes a perben elismerte, hogy a felperes részére a különféle jogcímenek kifizetett összegek után a kifizetés időpontjáig 1.128.534 forint késedelmi kamatot kell fizetnie, de az általa utóbb kifizetett összeg az egész tartozás kiegyenlítésére nem volt elegendő. A Ptk. 293. §-a szerinti elszámolás szerint a törlesztéseket először a kamatteher (csökkentésére) megszüntetésére kell elszámolni és a fennmaradó összeggel kell csökkenteni a tőketartozást. Ennek következtében az alperes főtartozása a felperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt összegben fennmaradt, amely után a Ptk. 301. §-ának (1) bekezdése alapján késedelmi kamatfizetési kötelezettség is terhelte. A Legfelsőbb Bíróság ezért a jogerős ítéletet e részében a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján megváltoztatta és kötelezte az alperest e követelés megfizetésére is.

A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következően a Legfelsőbb Bíróság csak azt vizsgálhatja, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e, és a jogerős ítélet meghozatala után történt kifizetésekkel nem foglalkozhat. Az a felek elszámolásának körébe esik.

Az alperest a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (R.) 13. §-ának (2) bekezdése alapján kötelezte a Legfelsőbb Bíróság a peresztességekhez igazodó fellebbezési és felülvizsgálati illeték megtérítésére.

Budapest, 2009. november 25.

*Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Besenyeiné dr. Varga
Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Bartal Géza s.k. bíró*

A kiadmány hitelével:

*bírósági tisztviselő
HM*